

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τρίτο τμήμα)

της 15ης Μαρτίου 2012 (*)

«Δικαίωμα του δημιουργού και συγγενικά δικαιώματα στην κοινωνία της πληροφορίας – Απευθείας εφαρμογή στην έννομη τάξη της Ένωσης της σύμβασης της Ρώμης, της συμφωνίας TRIPS και της συνθήκης WPPT – Οδηγία 92/100/EK – Άρθρο 8, παράγραφος 2 – Οδηγία 2001/29/EK – Έννοια της “παρουσίασεως στο κοινό” – Παρουσίαση στο κοινό φωνογραφημάτων που μεταδίδονται μέσω του ραδιοφώνου σε οδοντιατρείο»

Στην υπόθεση C-135/10,

με αντικείμενο αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Corte d'appello di Torino (Ιταλία) με απόφαση της 10ης Φεβρουαρίου 2010, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 15 Μαρτίου 2010, στο πλαίσιο της δίκης

Società Consortile Fonografici (SCF)

κατά

Marco Del Corso,

παρισταμένου του

Procuratore generale della Repubblica,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους Κ. Lenaerts, πρόεδρο τμήματος, J. Malenovský (εισηγητή), E. Juhász, Γ. Αρέστη και T. von Danwitz, δικαστές,

γενική εισαγγελέας: V. Trstenjak

γραμματέας: A. Impellizzeri, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 7ης Απριλίου 2011,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η Società Consortile Fonografici (SCF), εκπροσωπούμενη από τους L. Ubertazzi, F. Pocar και B. Ubertazzi, avvocati,
- ο M. Del Corso, εκπροσωπούμενος από τους R. Longhin, A. Tigani Sava, L. Bontempi και V. Vaccaro, avvocati,

- η Ιταλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την G. Palmieri, επικουρούμενη από τον P. Gentili, avvocato dello Stato,
- η Ιρλανδία, εκπροσωπούμενη από τον D. O'Hagan, επικουρούμενο από τους E. Fitzsimons και J. Jeffers, barristers,
- η Ελληνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τη Γ. Παπαδάκη,
- η Γαλλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον J. Gstalter,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τις J. Samnadda και S. La Pergola,

αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις της κατά τη συνεδρίαση της 29ης Ιουνίου 2011,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 8, παράγραφος 2, της οδηγίας 92/100/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 19ης Νοεμβρίου 1992, σχετικά με το δικαίωμα εκμίσθωσης, το δικαίωμα δανεισμού και ορισμένα δικαιώματα συγγενικά προς την πνευματική ιδιοκτησία στον τομέα των προϊόντων της διανοίας (ΕΕ L 346, σ. 61), καθώς και το άρθρο 3 της οδηγίας 2001/29/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2001, για την εναρμόνιση ορισμένων πτυχών του δικαιώματος του δημιουργού και συγγενικών δικαιωμάτων στην κοινωνία της πληροφορίας (ΕΕ L 167, σ. 10).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της Società Consortile Fonografici (στο εξής: SCF) και του M. Del Corso, διδάκτορας της χειρουργικής-οδοντιατρικής, με αντικείμενο τη μετάδοση, στο ιδιωτικό οδοντιατρείο του, φωνογραφημάτων που αποτελούν αντικείμενο προστασίας.

Το νομικό πλαίσιο

Το διεθνές δίκαιο

3 Η συμφωνία για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας στον τομέα του εμπορίου (στο εξής: συμφωνία TRIPS), η οποία αποτελεί το παράρτημα 1Γ της συμφωνίας για την ίδρυση του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ) που υπεγράφη στις 15 Απριλίου 1994 στο Μαρακές και εγκρίθηκε με την απόφαση 94/800/ΕΚ του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 1994, σχετικά με την εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας σύναψη των συμφωνιών που απέρευσαν από τις πολυμερείς διαπραγματεύσεις του Γύρου της Ουρουγουάης (1986-1994), καθ' όσον αφορά τα θέματα που εμπίπτουν στις αρμοδιότητές της (ΕΕ L 336, σ. 1), περιλαμβάνει ένα τμήμα II το οποίο επιγράφεται «Πρότυπα σχετικά με τη θεσμοθέτηση, την έκταση και τη χρήση των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας». Στο τμήμα αυτό της συμφωνίας περιλαμβάνεται το άρθρο 14, παράγραφοι 1, 2 και 6, το οποίο ορίζει:

«1. Προκειμένου περί της εγγραφής της ερμηνείας τους σε κάποιο μέσο ηχογράφησης, οι καλλιτέχνες ερμηνευτές έχουν τη δυνατότητα να εμποδίζουν τις ακόλουθες πράξεις, όταν αυτές επιχειρούνται χωρίς την άδειά τους: την εγγραφή κάποιας ερμηνείας που δεν έχει αποτελέσει αντικείμενο εγγραφής, καθώς και την αναπαραγωγή της εγγραφής αυτής. Οι καλλιτέχνες ερμηνευτές έχουν επίσης τη δυνατότητα να εμποδίζουν τις ακόλουθες πράξεις, όταν αυτές επιχειρούνται χωρίς την άδειά τους: την αναμετάδοση διά ασυρμάτων μέσων και τη διάθεση στο κοινό κάποιας ζωντανής ερμηνείας τους.

2. Οι παραγωγοί φωνογραφημάτων έχουν το δικαίωμα να επιτρέπουν ή να απαγορεύουν την άμεση ή έμμεση αναπαραγωγή των φωνογραφημάτων τους.

[...]

6. Κάθε μέλος δύναται να θεσπίζει σε σχέση με τα δικαιώματα που αναγνωρίζονται βάσει των παραγράφων 1, 2 και 3 προϋποθέσεις, περιορισμούς, εξαιρέσεις και επιφυλάξεις, στο μέτρο που κάτι τέτοιο επιτρέπεται βάσει της [διεθνούς] σύμβασης της Ρώμης [περί της προστασίας των ερμηνευτών ή εκτελεστών καλλιτεχνών, των παραγωγών φωνογραφημάτων και των οργανισμών ραδιοτηλεόρασης, που υπογράφηκε στη Ρώμη στις 26 Οκτωβρίου 1961 (στο εξής: σύμβαση της Ρώμης)]. Εντούτοις, οι διατάξεις του άρθρου 18 της σύμβασης της Βέρνης (1971) εφαρμόζονται επίσης κατ' αναλογίαν για τα δικαιώματα επί των φωνογραφημάτων που αναγνωρίζονται στους καλλιτέχνες ερμηνευτές και στους παραγωγούς φωνογραφημάτων.»

4 Στις 20 Δεκεμβρίου 1996 συνάφθηκαν στη Γενεύη, στο πλαίσιο του Παγκόσμιου Οργανισμού Διανοητικής Ιδιοκτησίας (ΠΟΔΙ), η συνθήκη του ΠΟΔΙ για τις ερμηνείες, τις εκτελέσεις και τα φωνογραφήματα (στο εξής: συνθήκη WPPT) καθώς και η συνθήκη του ΠΟΔΙ για την πνευματική ιδιοκτησία (στο εξής: συνθήκη WCT). Οι δύο αυτές συνθήκες εγκρίθηκαν εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας με την απόφαση 2000/278/ΕΚ του Συμβουλίου, της 16ης Μαρτίου 2000 (ΕΕ L 89, σ. 6).

5 Το άρθρο 1 της συνθήκης WPPT έχει ως εξής:

«1. Από την παρούσα συνθήκη δεν προκύπτει καμία παρέκκλιση από τις υποχρεώσεις που υπέχουν τα συμβαλλόμενα μέρη μεταξύ τους βάσει της [σύμβασης της Ρώμης].

2. Η προστασία που προβλέπεται από την παρούσα συνθήκη αφήνει ακέραη και δεν επηρεάζει κατά κανένα τρόπο την προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας στα λογοτεχνικά και καλλιτεχνικά έργα. Επομένως, καμία διάταξη της παρούσας συνθήκης δεν μπορεί να ερμηνευθεί κατά τρόπο που θίγει την προστασία αυτή.

3. Η παρούσα συνθήκη δεν συνδέεται με άλλες συνθήκες και δεν θίγει κανένα από τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που προβλέπουν.»

6 Κατά το άρθρο 2, στοιχείο β', της συνθήκης WPPT, για τους σκοπούς της εφαρμογής της, ως «φωνογράφημα» νοείται «η εγγραφή ήχων προερχόμενων από εκτέλεση ή από άλλους ήχους ή από παράσταση ήχων, εκτός από την υλική ενσωμάτωση σε κινηματογραφική ταινία ή άλλο οπτικοακουστικό έργο».

7 Το άρθρο 2, στοιχείο δ', της συνθήκης WPPT ορίζει ότι ως «παραγωγός φωνογραφημάτων» νοείται «το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που αναλαμβάνει την πρωτοβουλία ή έχει την ευθύνη για την εγγραφή για πρώτη φορά των ήχων μιας εκτέλεσης ή άλλων ήχων ή της παράστασης ήχων».

8 Το άρθρο 2, στοιχείο ζ', της συνθήκης WPPT ορίζει ότι ως «παρουσίαση στο κοινό» μιας εκτέλεσης ή φωνογραφήματος νοείται «η μετάδοση στο κοινό με κάθε μέσο, εκτός από τη ραδιοτηλεοπτική εκπομπή, των ήχων μιας εκτέλεσης ή των ήχων ή των αναπαραστάσεων ήχων που έχουν ενσωματωθεί σε φωνογράφημα. Στο πλαίσιο του άρθρου 15, η "παρουσίαση στο κοινό" περιλαμβάνει την παροχή της δυνατότητας ακοής από το κοινό των ήχων ή των παραστάσεών τους που έχουν ενσωματωθεί σε φωνογράφημα».

9 Υπό τον τίτλο «Δικαίωμα διάθεσης των εγγεγραμμένων εκτελέσεων», το άρθρο 10 της συνθήκης WPPT ορίζει:

«Οι ερμηνευτές ή εκτελεστές καλλιτέχνες έχουν το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέπουν τη διάθεση στο κοινό των εκτελέσεών τους που έχουν ενσωματωθεί σε φωνογραφήματα, με ενσύρματα ή ασύρματα μέσα, κατά τρόπο ώστε τα μέλη του κοινού να μπορούν να έχουν πρόσβαση σ' αυτά από τον τόπο και κατά το χρόνο της ατομικής επιλογής τους.»

10 Το άρθρο 14 της συνθήκης WPPT, με τίτλο «Δικαίωμα διάθεσης των φωνογραφημάτων», προβλέπει:

«Οι παραγωγοί φωνογραφημάτων έχουν το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέπουν τη διάθεση στο κοινό των φωνογραφημάτων τους, με ενσύρματα ή ασύρματα μέσα, κατά τρόπο ώστε τα μέλη του κοινού να μπορούν να έχουν πρόσβαση σε αυτά από τον τόπο και κατά το χρόνο της ατομικής τους επιλογής.»

11 Το άρθρο 15 της συνθήκης WPPT, με τίτλο «Δικαίωμα αμοιβής για τη ραδιοτηλεοπτική μετάδοση και την παρουσίαση στο κοινό», έχει ως εξής:

«1. Οι ερμηνευτές ή εκτελεστές καλλιτέχνες και οι παραγωγοί φωνογραφημάτων έχουν δικαίωμα ενιαίας και εύλογης αμοιβής για την άμεση ή έμμεση χρήση των φωνογραφημάτων τους που δημοσιεύονται για εμπορικούς σκοπούς, για ραδιοτηλεοπτική μετάδοση ή για οποιαδήποτε παρουσίαση στο κοινό.

2. Τα συμβαλλόμενα μέρη μπορούν να ορίσουν στις εθνικές νομοθεσίες τους ότι η ενιαία και εύλογη αμοιβή μπορεί να ζητηθεί από τον χρήστη εκ μέρους του ερμηνευτή ή εκτελεστή καλλιτέχνη ή εκ μέρους του παραγωγού του φωνογραφήματος ή και από τους δύο. Τα συμβαλλόμενα μέρη μπορούν να θεσπίσουν εθνικές νομοθετικές διατάξεις οι οποίες, ελλείψει συμφωνίας μεταξύ του ερμηνευτή ή εκτελεστή καλλιτέχνη και του παραγωγού φωνογραφήματος, προβλέπουν τους όρους σύμφωνα με τους οποίους κατανέμεται η ενιαία και εύλογη αμοιβή μεταξύ των ερμηνευτών ή εκτελεστών καλλιτεχνών και των παραγωγών φωνογραφημάτων.

3. Κάθε συμβαλλόμενο μέρος μπορεί, με γνωστοποίησή του που κατατίθεται στο γενικό γραμματέα του ΠΟΔΙ, να δηλώσει ότι θα εφαρμόσει τις διατάξεις της παραγράφου 1 μόνο για ορισμένες χρήσεις, ή ότι θα περιορίσει την εφαρμογή τους κατά ορισμένο τρόπο ή ότι δεν θα εφαρμόσει αυτές τις διατάξεις καθόλου.

4. Στο πλαίσιο του παρόντος άρθρου, τα φωνογραφήματα που διατίθενται στο κοινό, με ενσύρματα ή ασύρματα μέσα, κατά τρόπο ώστε τα μέλη του κοινού να μπορούν να έχουν πρόσβαση σε αυτά από τον τόπο και κατά το χρόνο της ατομικής τους επιλογής, θεωρούνται ότι έχουν δημοσιευθεί για εμπορικούς σκοπούς.»

12 Κατά το άρθρο 23, παράγραφος 1, της συνθήκης WPPT:

«Τα συμβαλλόμενα μέρη αναλαμβάνουν τη δέσμευση να υιοθετήσουν, σύμφωνα με τα νομοθετικά τους συστήματα, τα μέτρα που είναι αναγκαία για την εξασφάλιση της εφαρμογής της παρούσας συνθήκης.»

13 Το άρθρο 8 της συνθήκης WCT, το οποίο τιτλοφορείται «Δικαίωμα παρουσίασης στο κοινό», ορίζει:

«Με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 11, παράγραφος 1, σημείο 2, του άρθρου 11α, παράγραφος 1, σημεία 1 και 2, του άρθρου 11β, παράγραφος 1, σημείο 2, του άρθρου 14, παράγραφος 1, σημείο 2 και του άρθρου 14α, παράγραφος 1, της σύμβασης της Βέρνης, οι δημιουργοί λογοτεχνικών και καλλιτεχνικών έργων έχουν αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέπουν κάθε παρουσίαση των έργων τους στο κοινό, με ενσύρματα ή ασύρματα μέσα, περιλαμβανομένης της διάθεσης στο κοινό των έργων τους κατά τρόπο ώστε τα μέλη του κοινού να μπορούν να έχουν πρόσβαση σ' αυτά από τον τόπο και κατά το χρόνο της ατομικής επιλογής τους.»

14 Η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν είναι συμβαλλόμενο μέρος στη σύμβαση της Ρώμης, σε αντίθεση με το σύνολο των κρατών μελών της Ένωσης, με εξαίρεση τη Δημοκρατία της Μάλτας.

15 Δυνάμει του άρθρου 12 της σύμβασης της Ρώμης, το οποίο αφορά τη δευτερεύουσα χρήση φωνογραφημάτων:

«Οσάκις ένα φωνογράφημα κυκλοφορεί για εμπορικούς σκοπούς ή η αναπαραγωγή του χρησιμοποιείται ευθέως για τη ραδιοφωνική μετάδοση ή για οποιαδήποτε παρουσίασή του στο κοινό, ο χρήστης καταβάλλει εύλογη και εφάπαξ αμοιβή στους καλλιτέχνες ερμηνευτές ή εκτελεστές ή στους παραγωγούς των φωνογραφημάτων ή και σε αμφοτέρους. [...]»

Το δίκαιο της Ένωσης

16 Η τελευταία αιτιολογική σκέψη της απόφασεως 94/800 έχει ως εξής:

«[εκτιμώντας] ότι εκ φύσεως δεν είναι δυνατή η άμεση επίκληση της συμφωνίας για την ίδρυση του [ΠΟΕ] και των παραρτημάτων της ενώπιον του Δικαστηρίου ή των δικαστηρίων των κρατών μελών».

17 Η οδηγία 2006/115/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2006, σχετικά με το δικαίωμα εκμίσθωσης, το δικαίωμα δανεισμού και ορισμένα δικαιώματα συγγενικά προς την πνευματική ιδιοκτησία στον τομέα των προϊόντων της διανοίας (ΕΕ L 376, σ. 28), η οποία τέθηκε σε ισχύ στις 16 Ιανουαρίου 2007, κωδικοποίησε και κατάργησε την οδηγία 92/100.

18 Εντούτοις, λαμβανομένης υπόψη της ημερομηνίας των πραγματικών περιστατικών της διαφοράς της κύριας δίκης, αυτή εξακολουθεί να διέπεται από την οδηγία 92/100.

19 Η έβδομη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 92/100 έχει ως εξής:

«[εκτιμώντας] ότι για τη συνέχεια του δημιουργικού και καλλιτεχνικού έργου των δημιουργών και των καλλιτεχνών ερμηνευτών ή εκτελεστών είναι αναγκαία η ύπαρξη επαρκούς εισοδήματος και ότι οι επενδύσεις που απαιτούνται, ιδίως για την παραγωγή φωνογραφημάτων και ταινιών, είναι ιδιαίτερα υψηλές και ριψοκίνδυνες· ότι η δυνατότητα πραγματοποίησης του εν λόγω εισοδήματος και απόσβεσης των επενδύσεων μπορεί να διασφαλιστεί αποτελεσματικά μόνο με την ενδεδειγμένη έννομη προστασία των εν λόγω δικαιούχων».

20 Η δέκατη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας ορίζει:

«[εκτιμώντας] ότι πρέπει να υπάρξει προσέγγιση στις νομοθεσίες των κρατών μελών, με τρόπο που να μην αντιβαίνει στις διεθνείς συμβάσεις στις οποίες βασίζεται η πνευματική ιδιοκτησία και τα συγγενικά δικαιώματα πολλών κρατών μελών».

21 Το άρθρο 8, παράγραφοι 2 και 3, της οδηγίας 92/100 ορίζει:

«2. Τα κράτη μέλη προβλέπουν ένα δικαίωμα προκειμένου να εξασφαλίζεται ότι ο χρήστης καταβάλλει εύλογη και ενιαία αμοιβή σε περίπτωση που ένα φωνογράφημα το οποίο εκδίδεται για εμπορικούς σκοπούς ή μια αναπαραγωγή του φωνογραφήματος αυτού χρησιμοποιείται για ασύρματη ραδιοτηλεοπτική μετάδοση ή για οποιοδήποτε παρουσίαση στο κοινό και προκειμένου να εξασφαλίζεται ότι η αμοιβή αυτή κατανέμεται μεταξύ των καλλιτεχνών ερμηνευτών ή εκτελεστών και των παραγωγών των φωνογραφημάτων. Τα κράτη μέλη, ελλείψει συμφωνίας μεταξύ καλλιτεχνών ερμηνευτών ή εκτελεστών και παραγωγών φωνογραφημάτων, μπορούν να θεσπίζουν τους όρους για την κατανομή αυτής της αμοιβής μεταξύ τους.

3. Τα κράτη μέλη προβλέπουν για τους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέπουν ή να απαγορεύουν την ασύρματη ραδιοτηλεοπτική αναμετάδοση των εκπομπών τους, καθώς και την παρουσίαση των εκπομπών τους στο κοινό, εάν η παρουσίαση αυτή γίνεται σε μέρη όπου η είσοδος επιτρέπεται στο κοινό έναντι καταβολής αντιτίμου.»

22 Το άρθρο 8, παράγραφος 2, της οδηγίας 2006/115 ορίζει:

«Τα κράτη μέλη προβλέπουν ένα δικαίωμα προκειμένου να εξασφαλίζεται ότι ο χρήστης καταβάλλει εύλογη και ενιαία αμοιβή σε περίπτωση που ένα φωνογράφημα το οποίο εκδίδεται για εμπορικούς σκοπούς ή μια αναπαραγωγή του φωνογραφήματος αυτού χρησιμοποιείται για ασύρματη ραδιοτηλεοπτική μετάδοση ή για οποιοδήποτε παρουσίαση στο κοινό και προκειμένου να εξασφαλίζεται ότι η αμοιβή αυτή κατανέμεται μεταξύ των καλλιτεχνών ερμηνευτών ή εκτελεστών και των παραγωγών των φωνογραφημάτων. Τα κράτη μέλη, ελλείψει συμφωνίας μεταξύ καλλιτεχνών ερμηνευτών ή εκτελεστών και παραγωγών φωνογραφημάτων, μπορούν να θεσπίζουν τους όρους για την κατανομή της αμοιβής αυτής μεταξύ τους.»

23 Η δέκατη πέμπτη και η εικοστή πέμπτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 2001/29 έχουν ως εξής:

«(15) Η διπλωματική διάσκεψη που πραγματοποιήθηκε υπό την αιγίδα της [ΠΟΔΙ] τον Δεκέμβριο του 1996, κατέληξε στην έγκριση δύο νέων συνθηκών, της συνθήκης [WCT] και της συνθήκης [WPPT] [...]. Η παρούσα οδηγία συμβάλλει επίσης στην εκπλήρωση ορισμένων από τις νέες αυτές διεθνείς υποχρεώσεις.

[...]

(25) Η ανασφάλεια δικαίου περί τη φύση και το επίπεδο της προστασίας των πράξεων κατ' αίτησιν μετάδοσης έργων που προστατεύονται από το δικαίωμα του δημιουργού και των αντικειμένων που προστατεύονται από τα συγγενικά δικαιώματα μέσω δικτύων θα πρέπει να αντιμετωπιστεί με διακοινοτικώς εναρμονισμένη προστασία. Θα πρέπει να καταστεί σαφές ότι όλοι οι αναγνωριζόμενοι από την οδηγία δικαιούχοι θα πρέπει να έχουν το αποκλειστικό δικαίωμα να διαθέτουν στο κοινό έργα που προστατεύονται από το δικαίωμα του δημιουργού ή άλλα αντικείμενα μέσω κατ' αίτησιν μεταδόσεων με διαλογική μορφή. Οι εν λόγω μεταδόσεις χαρακτηρίζονται από το γεγονός ότι το κοινό δύναται να έχει πρόσβαση σε αυτές από τόπο και χρόνο που επιλέγει ατομικώς.»

24 Το άρθρο 3 της οδηγίας 2001/29 ορίζει:

«1. Τα κράτη μέλη παρέχουν στους δημιουργούς το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέπουν ή να απαγορεύουν κάθε παρουσίαση στο κοινό των έργων τους, ενσυρμάτως ή ασυρμάτως, καθώς και να καθιστούν προσιτά τα έργα τους στο κοινό κατά τρόπο ώστε οποιοσδήποτε να έχει πρόσβαση σε αυτά όπου και όταν επιλέγει ο ίδιος.

2. Τα κράτη μέλη παρέχουν το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέπουν ή να απαγορεύουν τη διάθεση στο κοινό, ενσυρμάτως ή ασυρμάτως, κατά τρόπο ώστε οποιοσδήποτε να έχει πρόσβαση σε αυτά όπου και όταν επιλέγει ο ίδιος:

α) στους καλλιτέχνες ερμηνευτές ή εκτελεστές, όσον αφορά την εγγραφή σε υλικό φορέα των ερμηνειών ή εκτελέσεων τους,

β) στους παραγωγούς φωνογραφήματων, όσον αφορά τα φωνογραφήματά τους,

γ) στους παραγωγούς της πρώτης υλικής ενσωμάτωσης ταινιών, όσον αφορά το πρωτότυπο και τα αντίγραφα των ταινιών τους,

δ) στους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς, όσον αφορά την υλική ενσωμάτωση των εκπομπών τους, που μεταδίδονται ενσυρμάτως ή ασυρμάτως, συμπεριλαμβανομένης της καλωδιακής ή δορυφορικής αναμετάδοσης.

3. Τα δικαιώματα που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 δεν αναλώνονται με οιαδήποτε πράξη παρουσίασης ή διάθεσης στο κοινό, με την έννοια του παρόντος άρθρου.»

Το εθνικό δίκαιο

25 Το άρθρο 72 του νόμου 633 της 22ας Απριλίου 1941, περί της προστασίας του δικαιώματος του δημιουργού και άλλων συγγενικών δικαιωμάτων (legge n° 633 recante protezione del diritto d'autore e di altri diritti connessi al suo esercizio)

(*Gazzetta Ufficiale della Repubblica italiana* αριθ. 166, της 16ης Ιουλίου 1941), όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 11 του νομοθετικού διατάγματος 68, περί μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο της οδηγίας 2001/29/EK για την εναρμόνιση ορισμένων πτυχών του δικαιώματος του δημιουργού και συγγενικών δικαιωμάτων στην κοινωνία της πληροφορίας

(decreto legislativo n° 68, attuazione della direttiva 2001/29/CE sull'armonizzazione di taluni aspetti del diritto d'autore e dei diritti connessi nella società dell'informazione), της 9ης Απριλίου 2003 (τακτικό συμπλήρωμα στην *GURI* αριθ. 87, της 14ης Απριλίου 2003), και ως ίσχυε κατά τον χρόνο της διαφοράς της κύριας δίκης (στο εξής: νόμος του 1941), ορίζει:

«Επιφυλασσομένων των δικαιωμάτων του δημιουργού τα οποία προβλέπει ο τίτλος Ι, ο παραγωγός φωνογραφήματων έχει το αποκλειστικό δικαίωμα, για το χρονικό διάστημα και υπό τις προϋποθέσεις που προβλέπουν τα επόμενα άρθρα:

a) να επιτρέπει την άμεση ή έμμεση, προσωρινή ή μόνιμη, αναπαραγωγή των φωνογραφήματων του με οποιοδήποτε τρόπο ή μορφή, εν όλω ή εν μέρει και με οποιαδήποτε μέθοδο αντιγραφής·

b) να επιτρέπει τη διανομή αντιτύπων των φωνογραφήματων του. Το αποκλειστικό δικαίωμα διανομής αναλώνεται στο εσωτερικό της Ευρωπαϊκής Κοινότητας μόνο με την πρώτη πώληση του υλικού φορέα που περιέχει το φωνογράφημα, η οποία πραγματοποιείται ή εγκρίνεται από τον παραγωγό σε κράτος μέλος·

c) να επιτρέπει την εκμίσθωση και τον δανεισμό αντιτύπων των φωνογραφήματων του. Το δικαίωμα αυτό δεν αναλώνεται με την πώληση ή τη διανομή υπό οποιαδήποτε μορφή των αντιτύπων·

d) να επιτρέπει την παρουσίαση στο κοινό των φωνογραφήματων του κατά τρόπο ώστε οποιοσδήποτε να έχει πρόσβαση σε αυτά όπου και όταν επιλέγει ο ίδιος. Το δικαίωμα αυτό δεν αναλώνεται με καμία πράξη παρουσιάσεως στο κοινό.»

26 Το άρθρο 73, παράγραφος 1, του νόμου του 1941, όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 12 του προπαρατεθέντος νομοθετικού διατάγματος 68, διευκρινίζει:

«Ο παραγωγός φωνογραφήματων, καθώς και οι ερμηνευτές και εκτελεστές καλλιτέχνες των οποίων η ερμηνεία ή η εκτέλεση ενσωματώνεται ή αναπαράγεται στα φωνογραφήματα, έχουν δικαίωμα, ανεξαρτήτως των δικαιωμάτων διανομής, εκμισθώσεως και δανεισμού που διαθέτουν, αμοιβής για την κερδοσκοπική χρησιμοποίηση των φωνογραφήματων σε κινηματογραφικές ταινίες ή για ραδιοτηλεοπτική μετάδοση, συμπεριλαμβανομένης της παρουσιάσεως στο κοινό μέσω δορυφόρου, σε δημόσιες χορευτικές εκδηλώσεις, σε δημόσιους χώρους και επ' ευκαιρία οποιασδήποτε άλλης δημόσιας χρησιμοποιήσεως των φωνογραφήματων. Το δικαίωμα αυτό ασκείται από τον παραγωγό, ο οποίος κατανέμει την αμοιβή με τους ενδιαφερόμενους ερμηνευτές ή εκτελεστές καλλιτέχνες.»

27 Το άρθρο 73bis του νόμου του 1941, όπως προστέθηκε με το άρθρο 9 του νομοθετικού διατάγματος 685 (decreto legislativo n°685, attuazione della direttiva 92/100/CEE concernente il diritto di noleggio, il diritto di prestito e taluni diritti connessi al diritto d'autore in materia di proprietà intellettuale), της 16ης Νοεμβρίου 1994 (*GURI* αριθ. 293, της 16ης Δεκεμβρίου 1994), ορίζει:

«1. Οι ερμηνευτές ή εκτελεστές καλλιτέχνες και ο παραγωγός του χρησιμοποιούμενου φωνογραφήματος έχουν δικαίωμα για εύλογη αμοιβή, ακόμα και αν η χρήση την οποία προβλέπει το άρθρο 73 δεν είναι κερδοσκοπική.

2. Με την επιφύλαξη διαφορετικής συμφωνίας μεταξύ των μερών, η αμοιβή αυτή καθορίζεται, εκκαθαρίζεται και κατανέμεται σύμφωνα με τις διατάξεις του κανονισμού [εφαρμογής του νόμου του 1941].»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

28 Η SCF ασκεί, στην Ιταλία και το εξωτερικό, δραστηριότητες «collecting» υπό την ιδιότητα του εντολοδόχου για τη διαχείριση, την είσπραξη και την κατανομή των δικαιωμάτων των παραγωγών φωνογραφημάτων που είναι μέλη της.

29 Στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων της ως εντολοδόχος, η SCF διαπραγματεύθηκε με την Ένωση Ιταλών Οδοντιάτρων (Associazione Nazionale Dentisti Italiani) τη σύναψη συλλογικής συμφωνίας για τον προσδιορισμό του ύψους της εύλογης αμοιβής κατά την έννοια των άρθρων 73 ή 73bis του νόμου του 1941 για κάθε «παρουσίαση στο κοινό» φωνογραφημάτων, συμπεριλαμβανομένης της παρουσιάσεως που λαμβάνει χώρα σε ιδιωτικές επαγγελματικές εγκαταστάσεις.

30 Μετά την αποτυχία των διαπραγματεύσεων αυτών, η SCF άσκησε στις 16 Ιουνίου 2006, ενώπιον του Tribunale di Torino, αγωγή κατά του οδοντιάτρου M. del Corso, με αίτημα να διαπιστωθεί ότι ο εναγόμενος χρησιμοποιούσε στο ιδιωτικό οδοντιατρείο του στο Τορίνο, ως μουσική υπόκρουση, προστατευόμενα φωνογραφήματα και ότι για τη δραστηριότητα αυτή, η οποία συνιστά «παρουσίαση στο κοινό» σύμφωνα με τον νόμο του 1941, το διεθνές δίκαιο και το δίκαιο της Ένωσης, πρέπει να καταβάλλεται εύλογη αμοιβή.

31 Για την άμυνά του, ο M. Del Corso προέβαλε μεταξύ άλλων ότι η μουσική που ακουγόταν στο οδοντιατρείο του μεταδιδόταν μέσω του ραδιοφώνου και ότι η SCF μπορούσε να επικαλεστεί το δικαίωμα του δημιουργού μόνο σε περίπτωση χρησιμοποίησης του μέσου στο οποίο έχει εγγραφεί το φωνογράφημα, τη δε αμοιβή για τη ραδιοφωνική εκπομπή οφείλει να καταβάλει ο ραδιοτηλεοπτικός οργανισμός και όχι ο ακροατής. Συγκεκριμένα, ο νόμος του 1941 διακρίνει ρητώς μεταξύ της αμοιβής που οφείλεται για τον δίσκο και εκείνης που οφείλεται για τη χρησιμοποίηση ραδιοφωνικής συσκευής.

32 Εν πάση περιπτώσει, ο M. Del Corso υποστήριξε ότι τα άρθρα 73 και 73bis του νόμου του 1941 δεν είναι εφαρμοστέα. Συγκεκριμένα, κατά την άποψή του, τα εν λόγω άρθρα αφορούν παρουσίαση στο κοινό η οποία πραγματοποιείται σε δημόσιους χώρους και επ' ευκαιρία οποιασδήποτε άλλης δημόσιας χρησιμοποίησης των φωνογραφημάτων. Ένα ιδιωτικό οδοντιατρείο, όμως, δεν μπορεί να θεωρηθεί δημόσιος χώρος, σε αντίθεση προς τις δημόσιες υγειονομικές εγκαταστάσεις.

33 Με απόφαση της 20ής Μαρτίου 2008, όπως διορθώθηκε με διάταξη της 16ης Μαΐου 2008, το Tribunale di Torino απέρριψε την αγωγή της SCF, κρίνοντας ότι, στην περίπτωση αυτή, δεν πρόκειται για κερδοσκοπική παρουσίαση, ότι, για την επιλογή οδοντιάτρου από τον πελάτη, ουδεμία επιρροή ασκεί το είδος της μουσικής που μεταδίδεται στο ιατρείο, καθώς και ότι το άρθρο 73bis του νόμου του 1941 δεν είναι εφαρμοστέο, δεδομένου ότι το οδοντιατρείο είναι ιδιωτικό και συνεπώς δεν μπορεί να εξομοιωθεί με δημόσιο χώρο ή με χώρο ανοικτό στο κοινό, στο μέτρο που οι πελάτες

δεν αποτελούν κοινό προσερχόμενο αδιακρίτως, αλλά εξατομικεύονται και μπορούν, υπό κανονικές συνθήκες, να προσέλθουν στο οδοντιατρείο κατόπιν ραντεβού, με τη συναίνεση, δηλαδή, του χειρουργού οδοντιάτρου.

34 Η SCF άσκησε έφεση κατά της αποφάσεως αυτής ενώπιον του Corte d'appello di Torino.

35 Το Corte d'appello di Torino, κρίνοντας ότι υφίστανται αμφιβολίες ως προς το κατά πόσον η μετάδοση φωνογραφημάτων εντός ιδιωτικών επαγγελματικών εγκαταστάσεων, όπως τα οδοντιατρεία, περιλαμβάνεται στην «παρουσίαση στο κοινό» κατά την έννοια των διεθνών ρυθμίσεων και των ρυθμίσεων της Ένωσης, αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Είναι η σύμβαση της Ρώμης [...], η συμφωνία TRIPS [...] και η συνθήκη [WPPT] απευθείας εφαρμοστές στην κοινοτική έννομη τάξη;

2) Ισχύουν οι προαναφερθείσες πηγές του διεθνούς δικαίου ευθέως στις σχέσεις μεταξύ ιδιωτών;

3) Συμπίπτει η έννοια του όρου “παρουσίαση στο κοινό” στις προαναφερθείσες διατάξεις του διεθνούς συμβατικού δικαίου με την έννοια του όρου στο κοινοτικό δίκαιο και δη στις οδηγίες [92/100] και [2001/29] και, σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως, ποια πηγή του δικαίου υπερισχύει;

4) Συνιστά η δωρεάν μετάδοση φωνογραφημάτων εντός ιδιωτικών οδοντιατρείων, στο πλαίσιο ασκήσεως ελεύθερου επαγγέλματος, από την οποία επωφελούνται οι πελάτες των οδοντιατρείων ανεξαρτήτως της βουλήσεώς τους, “παρουσίαση στο κοινό” ή “διάθεση στο κοινό” για τους σκοπούς της εφαρμογής του άρθρου 3, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας [2001/29];

5) Γεννά η εν λόγω μετάδοση δικαίωμα εισπράξεως αμοιβής εκ μέρους των παραγωγών φωνογραφημάτων;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου, του δεύτερου και του τρίτου ερωτήματος

36 Με το πρώτο, το δεύτερο και το τρίτο ερώτημα, τα οποία πρέπει να εξεταστούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσίαν να διευκρινιστεί, καταρχάς, αν η σύμβαση της Ρώμης, η συμφωνία TRIPS και η συνθήκη WPPT είναι απευθείας εφαρμοστές στην έννομη τάξη της Ένωσης και αν οι ιδιώτες μπορούν να τις επικαλεστούν άμεσα. Εν συνεχεία ζητεί να διευκρινιστεί αν η έννοια του όρου «παρουσίαση στο κοινό» που περιλαμβάνεται στις διεθνείς συμβάσεις συμπίπτει με την έννοια του όρου στις οδηγίες 92/100 και 2001/29 και, τέλος, σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως στο ερώτημα αυτό, ποια πηγή δικαίου υπερισχύει.

37 Όσον αφορά, καταρχάς, το ζήτημα αν η σύμβαση της Ρώμης, η συμφωνία TRIPS και η συνθήκη WPPT είναι απευθείας εφαρμοστές στην έννομη τάξη της Ένωσης, πρέπει να υπομνησθεί εξ αρχής ότι, δυνάμει του άρθρου 216, παράγραφος

2, ΣΛΕΕ, «[ο]ι συμφωνίες που συνάπτει η Ένωση δεσμεύουν τα θεσμικά όργανα της Ένωσης και τα κράτη μέλη».

38 Η συμφωνία TRIPS και η συνθήκη WPPT υπογράφηκαν από την Ένωση και εγκρίθηκαν, αντιστοίχως, με τις αποφάσεις 94/800 και 2000/278. Επομένως, η συμφωνία και η συνθήκη αυτή δεσμεύουν τα θεσμικά όργανα της Ένωσης και τα κράτη μέλη.

39 Επιπλέον, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, οι διατάξεις των συμβάσεων που συνάπτει η Ένωση αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της έννομης τάξης της Ένωσης (αποφάσεις της 30ής Απριλίου 1974, 181/73, Haegeman, Συλλογή τόμος 1974, σ. 245, σκέψη 5· της 30ής Σεπτεμβρίου 1987, 12/86, Demirel, Συλλογή 1987, σ. 3719, σκέψη 7, και της 22ας Οκτωβρίου 2009, C-301/08, Bogiatzi, Συλλογή 2009, σ. I-10185, σκέψη 23) και συνακόλουθα εφαρμόζονται εντός αυτής.

40 Αυτό συμβαίνει στην περίπτωση της συμφωνίας TRIPS και της συνθήκης WPPT.

41 Όσον αφορά τη σύμβαση της Ρώμης, επισημαίνεται, αφενός, ότι η Ένωση δεν είναι συμβαλλόμενο μέρος σε αυτή και, αφετέρου, ότι δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι υποκατέστησε τα κράτη μέλη στον τομέα εφαρμογής της εν λόγω σύμβασης, έστω και μόνο λόγω του ότι δεν είναι όλα συμβαλλόμενα μέρη στις ανωτέρω συμβάσεις (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 24ης Ιουνίου 2008, C-188/07, Commune de Mesquer, Συλλογή 2008, σ. I-4501, σκέψη 85).

42 Κατά συνέπεια, οι διατάξεις της σύμβασης της Ρώμης δεν αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της έννομης τάξης της Ένωσης.

43 Όσον αφορά, δεύτερον, το ζήτημα της δυνατότητας των ιδιωτών να επικαλεστούν απευθείας τις διατάξεις της συμφωνίας TRIPS και της συνθήκης WPPT, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, δεν αρκεί αυτές να αποτελούν μέρος της έννομης τάξης της Ένωσης. Οι σχετικές διατάξεις πρέπει επίσης, από απόψεως περιεχομένου, να είναι απαλλαγμένες αιρέσεων και αρκούτως ακριβείς, καθώς επίσης η φύση και η οικονομία τους να μην αποκλείουν τη δυνατότητα αυτή επικλήσεως (βλ., υπό την έννοια αυτή, αποφάσεις Demirel, προπαρατεθείσα, σκέψη 14· της 16ης Ιουνίου 1998, C-162/96, Racke, Συλλογή 1998, σ. I-3655, σκέψη 31, καθώς και της 10ης Ιανουαρίου 2006, C-344/04, IATA και ELFAA, Συλλογή 2006, σ. I-403, σκέψη 39).

44 Η πρώτη προϋπόθεση πληρούται όταν οι διατάξεις των οποίων γίνεται επίκληση επάγονται σαφείς και συγκεκριμένες υποχρεώσεις μη εξαρτώμενες, ως προς την εκτέλεση ή τα αποτελέσματά τους, από τη θέσπιση οποιασδήποτε μεταγενέστερης πράξεως (βλ., υπό την έννοια αυτή, αποφάσεις της 15ης Ιουλίου 2004, C-213/03, Rêcheurs de l'étang de Berre, Συλλογή 2004, σ. I-7357, σκέψη 39 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία, καθώς και της 8ης Μαρτίου 2011, C-240/09, Lesoochranárske zoskupenie, δεν έχει δημοσιευθεί ακόμη στη Συλλογή, σκέψη 44, και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

45 Όσον αφορά τη συμφωνία TRIPS, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά την τελευταία αιτιολογική σκέψη της αποφάσεως 94/800, η άμεση επίκληση της Συμφωνίας για την ίδρυση του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου και των

παραρτημάτων της δεν είναι δυνατή ενώπιον του Δικαστηρίου της Ένωσης ή των δικαστηρίων των κρατών μελών.

46 Εξάλλου, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι, λαμβανομένων υπόψη της φύσεως και της οικονομίας τους, οι διατάξεις της συμφωνίας TRIPS δεν έχουν άμεσο αποτέλεσμα και δεν δημιουργούν υπέρ των ιδιωτών δικαιώματα που αυτοί μπορούν να επικαλούνται απευθείας ενώπιον των δικαστηρίων βάσει του δικαίου της Ένωσης (βλ., υπό την έννοια αυτή, αποφάσεις της 23ης Νοεμβρίου 1999, C-149/96, Πορτογαλία κατά Συμβουλίου, Συλλογή 1999, σ. I-8395, σκέψεις 42 έως 48· της 14ης Δεκεμβρίου 2000, C-300/98 και C-392/98, Dior κ.λπ., Συλλογή 2000, σ. I-11307, σκέψη 44, καθώς και της 16ης Νοεμβρίου 2004, C-245/02, Anheuser-Busch, Συλλογή 2004, σ. I-10989, σκέψη 54).

47 Όσον αφορά τη συνθήκη WPPT, πρέπει να υπομνησθεί ότι το άρθρο της 23, παράγραφος 1, προβλέπει ότι τα συμβαλλόμενα μέρη αναλαμβάνουν τη δέσμευση να υιοθετήσουν, σύμφωνα με τα νομοθετικά τους συστήματα, τα μέτρα που είναι αναγκαία για την εξασφάλιση της εφαρμογής της.

48 Επομένως, η εφαρμογή των διατάξεων της συνθήκης WPPT προϋποθέτει, όσον αφορά την εκτέλεση ή τα αποτελέσματά τους, τη θέσπιση μεταγενέστερων πράξεων. Κατ' ακολουθία, οι διατάξεις αυτές δεν έχουν άμεσο αποτέλεσμα στο δίκαιο της Ένωσης και δεν δημιουργούν υπέρ των ιδιωτών δικαιώματα που αυτοί μπορούν να επικαλούνται απευθείας ενώπιον των δικαστηρίων βάσει του εν λόγω δικαίου.

49 Όσον αφορά τη σύμβαση της Ρώμης, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά το άρθρο 1, παράγραφος 1, της συνθήκης WPPT, από καμία διάταξη της συνθήκης δεν προκύπτει παρέκκλιση από τις υποχρεώσεις που τα συμβαλλόμενα μέρη υπέχουν μεταξύ τους βάσει της συμβάσεως της Ρώμης.

50 Επομένως, μολονότι η Ένωση δεν αποτελεί συμβαλλόμενο μέρος στη σύμβαση της Ρώμης, εντούτοις, δυνάμει του άρθρου 1, παράγραφος 1, της συνθήκης WPPT, υποχρεούται να μην παρακωλύει την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που τα κράτη μέλη υπέχουν από τη σύμβαση αυτή. Επομένως, η σύμβαση της Ρώμης παράγει έμμεσα αποτελέσματα εντός της Ένωσης.

51 Όσον αφορά, τρίτον, το ζήτημα των σχέσεων μεταξύ της έννοιας του όρου «παρουσίαση στο κοινό» που περιλαμβάνεται, αφενός, στη συμφωνία TRIPS, τη συνθήκη WPPT και τη σύμβαση της Ρώμης και, αφετέρου, στις οδηγίες 92/100 και 2001/29, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, οι διατάξεις του δικαίου της Ένωσης πρέπει να ερμηνεύονται, στο μέτρο του δυνατού, υπό το φως του διεθνούς δικαίου, ειδικότερα όταν οι διατάξεις αυτές αποβλέπουν ακριβώς στο να θέσουν σε εφαρμογή διεθνή συμφωνία συναφθείσα από την Ένωση (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 14ης Ιουλίου 1998, C-341/95, Bettati, Συλλογή 1998, σ. I-4355, σκέψη 20, και της 7ης Δεκεμβρίου 2006, C-306/05, SGAE, Συλλογή 2006, σ. I-11519, σκέψη 35).

52 Συναφώς, δεν αμφισβητείται ότι, όπως προκύπτει από τη δέκατη πέμπτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 2001/29, η οδηγία σκοπεί, μεταξύ άλλων, να υλοποιήσει νέες υποχρεώσεις που υπέχει η Ένωση από τη συνθήκη WCT και τη συνθήκη WPPT, οι οποίες, κατά την ίδια αιτιολογική σκέψη, προσαρμόζουν σημαντικά τη διεθνή προστασία του δικαιώματος του δημιουργού και των συγγενικών δικαιωμάτων. Υπό τις περιστάσεις αυτές, οι έννοιες που περιέχονται στην οδηγία

πρέπει να ερμηνεύονται, στο μέτρο του δυνατού, υπό το φως των δύο αυτών συνθηκών (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 17ης Απριλίου 2008, C-456/06, Peek & Cloppenburg, Συλλογή 2008, σ. I-2731, σκέψη 31).

53 Εξάλλου, από τη δέκατη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 92/100 προκύπτει ότι πρέπει να υπάρξει προσέγγιση στις νομοθεσίες των κρατών μελών, με τρόπο που να μην αντιβαίνει στις διεθνείς συμβάσεις στις οποίες βασίζεται η πνευματική ιδιοκτησία και τα συγγενικά δικαιώματα πολλών κρατών μελών.

54 Η ως άνω οδηγία που σκοπεί στην εναρμόνιση ορισμένων πτυχών στον τομέα της πνευματικής ιδιοκτησίας με τρόπο που να μην αντιβαίνει στις διεθνείς συμβάσεις που αφορούν τα δικαιώματα του πνευματικού δημιουργού και τα συγγενικά δικαιώματα, όπως είναι, μεταξύ άλλων, η σύμβαση της Ρώμης, η συμφωνία TRIPS και η συνθήκη WPPT, θεωρείται, επομένως, ότι θεσπίζει ένα σύνολο κανόνων οι οποίοι είναι συμβατοί με εκείνους των εν λόγω συμβάσεων.

55 Από το σύνολο των προεκτεθέντων προκύπτει ότι οι έννοιες που περιέχονται στις οδηγίες 92/100 και 2001/29, όπως η έννοια «παρουσίαση στο κοινό», πρέπει να ερμηνεύονται υπό το φως των αντίστοιχων εννοιών που περιέχονται στις ως άνω διεθνείς συμβάσεις και κατά τρόπον ώστε να παραμένουν σύμφωνες με τις δεύτερες, λαμβανομένου επίσης υπόψη του πλαισίου στο οποίο εντάσσονται οι εν λόγω έννοιες και του σκοπού τον οποίο επιδιώκουν οι συναφείς συμβατικές διατάξεις στον τομέα της πνευματικής ιδιοκτησίας.

56 Κατόπιν των ανωτέρω, στο πρώτο, στο δεύτερο και στο τρίτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι:

- οι διατάξεις της συμφωνίας TRIPS και της συνθήκης WPPT είναι εφαρμοστέες στην έννομη τάξη της Ένωσης·
- η σύμβαση της Ρώμης, καθόσον δεν αποτελεί μέρος της έννομης τάξης της Ένωσης, δεν είναι εφαρμοστέα εντός αυτής, παράγει όμως, έμμεσα αποτελέσματα·
- οι ιδιώτες δεν μπορούν να επικαλεστούν απευθείας τη σύμβαση της Ρώμης ούτε τη συμφωνία TRIPS ή τη συνθήκη WPPT·
- η έννοια του όρου «παρουσίαση στο κοινό» πρέπει να ερμηνεύεται υπό το φως των αντίστοιχων εννοιών που περιέχονται στη σύμβαση της Ρώμης, τη συμφωνία TRIPS καθώς και τη συνθήκη WPPT και κατά τρόπον ώστε να παραμένει σύμφωνη με τις εν λόγω συμβάσεις, λαμβανομένου επίσης υπόψη του πλαισίου στο οποίο εντάσσονται τέτοιες έννοιες και του σκοπού τον οποίο επιδιώκουν οι συναφείς συμβατικές διατάξεις στον τομέα της πνευματικής ιδιοκτησίας.

Επί του τέταρτου και του πέμπτου ερωτήματος

Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

57 Με το τέταρτο και το πέμπτο ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί αν η δωρεάν μετάδοση φωνογραφημάτων εντός ιδιωτικών οδοντιατρείων, στο πλαίσιο ασκήσεως ελεύθερου επαγγέλματος, από την οποία επωφελούνται οι πελάτες των οδοντιατρείων ανεξαρτήτως της βουλήσεώς τους

συνιστά «παρουσίαση στο κοινό» ή «διάθεση στο κοινό» κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29 και αν η εν λόγω μετάδοση γεννά δικαίωμα εισπράξεως αμοιβής εκ μέρους των παραγωγών φωνογραφημάτων.

58 Συναφώς επισημαίνεται καταρχάς ότι το αιτούν δικαστήριο, κατά το γράμμα των ερωτημάτων αυτών, αναφέρεται στο άρθρο 3, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29, που αφορά το αποκλειστικό δικαίωμα των παραγωγών φωνογραφημάτων να επιτρέπουν ή να απαγορεύουν τη διάθεση στο κοινό, ενσυρμάτως ή ασυρμάτως, των φωνογραφημάτων τους, κατά τρόπον ώστε οποιοσδήποτε να έχει πρόσβαση σε αυτά όπου και όταν επιλέγει ο ίδιος.

59 Όπως προκύπτει από την αιτιολογική έκθεση της πρότασης οδηγίας 2001/29 [COM(97) 628] και επιβεβαιώνεται στην εικοστή πέμπτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας αυτής, η διάθεση στο κοινό, κατά την έννοια της εν λόγω διατάξεως, αφορά τις «κατ' αίτησιν μεταδόσεις με διαλογική μορφή», χαρακτηριστικό των οποίων αποτελεί το ότι οποιοσδήποτε μπορεί να έχει πρόσβαση σε αυτές όπου και όταν επιλέγει ο ίδιος.

60 Πάντως, από την απόφαση του αιτούντος δικαστηρίου προκύπτει ότι στη διαφορά της κύριας δίκης ζήτημα γεννάται μόνον όσον αφορά τη μετάδοση μουσικής διά ραδιοφώνου εντός οδοντιατρείου από την οποία επωφελούνται οι εντός αυτού ευρισκόμενοι πελάτες και όχι όσον αφορά τη διαδραστική κατ' αίτησιν μετάδοση.

61 Εντούτοις, από τη νομολογία προκύπτει ότι εναπόκειται στο Δικαστήριο, προκειμένου να δώσει στο αιτούν δικαστήριο λυσιτελή απάντηση, να αναδιατυπώσει, εφόσον είναι αναγκαίο, τα ερωτήματα που του έχουν υποβληθεί (αποφάσεις της 4ης Μαΐου 2006, C-286/05, Haug, Συλλογή 2006, σ. I-4121, σκέψη 17, και της 11ης Μαρτίου 2008, C-420/06, Jager, Συλλογή 2008, σ. I-1315, σκέψη 46).

62 Εξάλλου, προκειμένου να δώσει στο εθνικό δικαστήριο χρήσιμη απάντηση, το Δικαστήριο ενδέχεται να προχωρήσει στη συνεκτίμηση κανόνων του δικαίου της Ένωσης στους οποίους δεν αναφέρθηκε το εθνικό δικαστήριο με τα προδικαστικά του ερωτήματα (βλ. αποφάσεις της 26ης Ιουνίου 2008, C-329/06 και C-343/06, Wiedemann και Funk, Συλλογή 2008, σ. I-4635, σκέψη 45, καθώς και της 23ης Νοεμβρίου 2010, C-145/09, Τσακουρίδης, δεν έχει δημοσιευθεί ακόμη στη Συλλογή, σκέψη 36).

63 Συναφώς, επισημαίνεται ότι το άρθρο 8, παράγραφος 2, της οδηγίας 92/100 σκοπεί να διασφαλίσει ότι ο χρήστης καταβάλλει εύλογη και ενιαία αμοιβή στους καλλιτέχνες ερμηνευτές ή εκτελεστές και τους παραγωγούς των φωνογραφημάτων σε περίπτωση που ένα φωνογράφημα το οποίο εκδίδεται για εμπορικούς σκοπούς ή μια αναπαραγωγή του φωνογραφήματος αυτού χρησιμοποιείται για ασύρματη ραδιοτηλεοπτική μετάδοση ή για οποιοδήποτε παρουσίαση στο κοινό.

64 Υπό τις συνθήκες αυτές, το τέταρτο και το πέμπτο ερώτημα πρέπει να γίνουν αντιληπτά υπό την έννοια ότι το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν η κατά το άρθρο 8, παράγραφος 2, της οδηγίας 92/100 «παρουσίαση στο κοινό» έχει την έννοια ότι καλύπτει τη δωρεάν μετάδοση φωνογραφημάτων εντός ιδιωτικών οδοντιατρείων, στο πλαίσιο ασκήσεως ελεύθερου επαγγέλματος, από την οποία επωφελούνται οι πελάτες των οδοντιατρείων ανεξαρτήτως της βουλήσεώς

τους και αν η εν λόγω μετάδοση γεννά δικαίωμα εισπράξεως αμοιβής εκ μέρους των παραγωγών φωνογραφημάτων.

Επί του παραδεκτού

65 Ο M. Del Corso φρονεί ότι το τέταρτο και το πέμπτο ερώτημα είναι απαράδεκτα, δεδομένου ότι αυτός ουδέποτε παραδέχθηκε ότι, μέσω της συσκευής ραδιοφώνου του, μετέδιδε, εντός του οδοντιατρείου του, προστατευόμενα φωνογραφήματα στους ασθενείς του και τούτο κατά μείζονα λόγο καθόσον η μετάδοση αυτή δεν πραγματοποιούνταν έναντι της αγοράς εισιτηρίου εισόδου εκ μέρους των δευτέρων.

66 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι δεν απόκειται στο Δικαστήριο αλλά στο εθνικό δικαστήριο να διαπιστώσει τα πραγματικά περιστατικά που προκάλεσαν τη διαφορά της κύριας δίκης και να συναγάγει εξ αυτών τα αναγκαία συμπεράσματα για την απόφαση που καλείται να εκδώσει (βλ. αποφάσεις της 16ης Σεπτεμβρίου 1999, C-435/97, WWF κ.λπ., Συλλογή 1999, σ. I-5613, σκέψη 32, καθώς και της 11ης Νοεμβρίου 2010, C-232/09, Danosa, δεν έχει δημοσιευθεί ακόμη στη Συλλογή, σκέψη 33).

67 Συγκεκριμένα, μολονότι, στο πλαίσιο της κατανομής αρμοδιοτήτων μεταξύ των δικαστηρίων της Ένωσης και των εθνικών δικαστηρίων, εναπόκειται, καταρχήν, στο εθνικό δικαστήριο να εξακριβώσει ότι συντρέχουν οι πραγματικές προϋποθέσεις από τις οποίες εξαρτάται η εφαρμογή κοινοτικού κανόνα στην υπόθεση που εκκρεμεί ενώπιόν του, το Δικαστήριο, αποφαινόμενο επί αιτήσεως εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως, μπορεί να παράσχει ενδεχομένως διευκρινίσεις προκειμένου να καθοδηγήσει το εθνικό δικαστήριο κατά την ερμηνεία του (βλ., υπό την έννοια αυτή, αποφάσεις της 4ης Ιουλίου 2000, C-424/97, Haim, Συλλογή 2000, σ. I-5123, σκέψη 58, καθώς και της 4ης Ιουνίου 2009, C-22/08 και C-23/08, Vatsouras και Koupatantze, Συλλογή 2009, σ. I-4585, σκέψη 23).

68 Εν προκειμένω, όπως προκύπτει από την απόφαση του αιτούντος δικαστηρίου, το τέταρτο και το πέμπτο ερώτημα στηρίζονται επί της παραδοχής ότι ο M. Del Corso προέβαινε σε μετάδοση προστατευόμενων φωνογραφημάτων προς τους ασθενείς του.

69 Επομένως, τα ερωτήματα αυτά κρίνονται παραδεκτά και πρέπει να εξεταστούν εντός του πραγματικού πλαισίου που έθεσε το αιτούν δικαστήριο.

Επί της ουσίας

70 Όσον αφορά την έννοια της «παρουσιάσεως στο κοινό», επισημαίνεται, καταρχάς, ότι αυτή περιέχεται όχι μόνο στο άρθρο 8, παράγραφος 2, της οδηγίας 92/100, που αποτελεί την κρίσιμη στην υπόθεση της κύριας δίκης διάταξη, αλλά και στο άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 2001/29 καθώς και, μεταξύ άλλων, στο άρθρο 12 της συμβάσεως της Ρώμης, στο άρθρο 15 της συνθήκης WPPT και στο άρθρο 14, παράγραφος 1, της συμφωνίας TRIPS.

71 Όπως προκύπτει από τη σκέψη 55 της παρούσας αποφάσεως, η έννοια του όρου «παρουσίαση στο κοινό» πρέπει να ερμηνεύεται υπό το φως των αντίστοιχων εννοιών που περιέχονται στη σύμβαση της Ρώμης, στη συμφωνία TRIPS και στη συνθήκη WPPT και κατά τρόπον ώστε να παραμένει σύμφωνη με τις συμβάσεις

αυτές, λαμβανομένου επίσης υπόψη του πλαισίου στο οποίο εντάσσονται οι εν λόγω έννοιες και του σκοπού τον οποίο επιδιώκουν οι συναφείς συμβατικές διατάξεις.

72 Επισημαίνεται ότι, κατά το άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 2001/29, τα κράτη μέλη παρέχουν στους δημιουργούς το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέπουν ή να απαγορεύουν κάθε παρουσίαση στο κοινό των έργων τους, ενσυρμάτως ή ασυρμάτως, καθώς και να καθιστούν προσιτά τα έργα τους στο κοινό κατά τρόπο ώστε οποιοσδήποτε να έχει πρόσβαση σε αυτά όπου και όταν επιλέγει ο ίδιος. Η διάταξη αυτή έχει ως πρότυπο το άρθρο 8 της συνθήκης WCT, το οποίο επαναλαμβάνει σχεδόν κατά λέξη.

73 Το άρθρο 8, παράγραφος 2, της οδηγίας 92/100 επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να προβλέπουν ένα δικαίωμα προκειμένου να εξασφαλίζεται ότι ο χρήστης καταβάλλει εύλογη και ενιαία αμοιβή σε περίπτωση που ένα φωνογράφημα το οποίο εκδίδεται για εμπορικούς σκοπούς ή μια αναπαραγωγή του φωνογραφήματος αυτού χρησιμοποιείται για ασύρματη ραδιοτηλεοπτική μετάδοση ή για οποιαδήποτε παρουσίαση στο κοινό και προκειμένου να εξασφαλίζεται ότι η αμοιβή αυτή κατανέμεται μεταξύ των καλλιτεχνών ερμηνευτών ή εκτελεστών και των παραγωγών των φωνογραφημάτων. Η διάταξη αυτή έχει ως πρότυπο το άρθρο 12 της συμβάσεως της Ρώμης το οποίο επαναλαμβάνει σχεδόν κατά γράμμα (βλ. απόφαση της 6ης Φεβρουαρίου 2003, C-245/00, SENA, Συλλογή 2003, σ. I-1251, σκέψη 35).

74 Από τη σύγκριση των άρθρων 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 2001/29 και 8, παράγραφος 2, της οδηγίας 92/100 προκύπτει ότι η έννοια της «παρουσιάσεως στο κοινό» κατά τις διατάξεις αυτές χρησιμοποιείται σε διαφορετικό πλαίσιο και επιδιώκει σκοπούς παρόμοιους ασφαλώς, πλην όμως εν μέρει διαφορετικούς.

75 Συγκεκριμένα, οι δημιουργοί έχουν, δυνάμει του άρθρου 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 2001/29, δικαίωμα προληπτικής παρεμβάσεως το οποίο τους επιτρέπει να παρεμβάλλονται μεταξύ των δυνητικών χρηστών του έργου τους και της παρουσιάσεως στο κοινό στην οποία οι χρήστες αυτοί προτίθενται να προβούν και τούτο προκειμένου να απαγορεύσουν την παρουσίαση. Αντιθέτως, οι καλλιτέχνες ερμηνευτές ή εκτελεστές και οι παραγωγοί φωνογραφημάτων έχουν, δυνάμει του άρθρου 8, παράγραφος 2, της οδηγίας 92/100, δικαίωμα ανταποδόσεως, το οποίο δεν μπορεί να ασκηθεί πριν ένα φωνογράφημα το οποίο εκδίδεται για εμπορικούς σκοπούς ή μια αναπαραγωγή του φωνογραφήματος αυτού χρησιμοποιηθεί για οποιαδήποτε παρουσίαση στο κοινό εκ μέρους του χρήστη.

76 Επομένως, όσον αφορά ειδικότερα το άρθρο 8, παράγραφος 2, της οδηγίας 92/100, αφενός, η εν λόγω διάταξη απαιτεί την κατά περίπτωση εκτίμηση της έννοιας της παρουσιάσεως στο κοινό. Το ίδιο ισχύει όσον αφορά την ταυτότητα του χρήστη και το ζήτημα της χρήσεως του φωνογραφήματος περί του οποίου πρόκειται.

77 Αφετέρου, δεδομένου ότι το άρθρο 8, παράγραφος 2, της οδηγίας 92/100 εφαρμόζεται στην περίπτωση χρήσεως του έργου, το προβλεπόμενο από τη διάταξη αυτή δικαίωμα συνιστά, επομένως, δικαίωμα οικονομικής κατά κύριο λόγο φύσεως.

78 Κατά συνέπεια, για την εκτίμηση του αν ένας χρήστης προβαίνει σε πράξη παρουσιάσεως στο κοινό, κατά την έννοια του άρθρου 8, παράγραφος 2, της οδηγίας 92/100, πρέπει, σύμφωνα με την προσέγγιση που προτείνεται με τη σκέψη 76 της παρούσας αποφάσεως και η οποία συνίσταται στην κατά περίπτωση εκτίμηση, να

εκτιμάται η κατάσταση του συγκεκριμένου χρήστη καθώς και του συνόλου των προσώπων στα οποία παρουσιάζει τα προστατευόμενα φωνογραφήματα.

79 Για την εκτίμηση αυτή, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη και διάφορα πρόσθετα κριτήρια, μη αυτοτελή και αλληλεξαρτώμενα. Επομένως, τα κριτήρια αυτά πρέπει να εφαρμόζονται μεμονωμένα αλλά και σε συσχετισμό μεταξύ τους, δεδομένου ότι, ανάλογα με τη συγκεκριμένη περίπτωση, η βαρύτητά τους ενδέχεται να ποικίλλει.

80 Στο πλαίσιο αυτό, εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να προβεί σε συνολική εκτίμηση της συγκεκριμένης καταστάσεως.

81 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι το Δικαστήριο έχει ήδη συναγάγει ορισμένα κριτήρια στο εν μέρει διαφορετικό πλαίσιο του άρθρου 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 2001/29.

82 Πρώτον, το Δικαστήριο έχει υπογραμμίσει τον καθοριστικό ρόλο του χρήστη. Στο πλαίσιο αυτό, το Δικαστήριο έχει κρίνει, όσον αφορά τον ιδιοκτήτη ξενοδοχειακού συγκροτήματος και τον ιδιοκτήτη καφέ-εστιατορίου, ότι αυτός προβαίνει σε πράξη παρουσιάσεως, κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 2001/29, οσάκις παρεμβάλλεται, με πλήρη επίγνωση των συνεπειών της συμπεριφοράς του, για να δώσει στους πελάτες του πρόσβαση σε ραδιοτηλεοπτική εκπομπή που περιέχει το προστατευόμενο έργο. Πράγματι, χωρίς την παρέμβαση αυτή, οι συγκεκριμένοι πελάτες, μολονότι βρίσκονται εντός της ζώνης καλύψεως της εκπομπής, δεν θα μπορούσαν, κατ' αρχήν, να έχουν πρόσβαση στο μεταδιδόμενο έργο (βλ., υπό την έννοια αυτή, αποφάσεις SGAE, σκέψη 42, καθώς και της 4ης Οκτωβρίου 2011, C-403/08 και C-429/08, Football Association Premier League κ.λπ., δεν έχει δημοσιευθεί ακόμη στη Συλλογή, σκέψη 195).

83 Δεύτερον, το Δικαστήριο έχει ήδη διευκρινίσει ορισμένα εγγενή στην έννοια του κοινού στοιχεία.

84 Συναφώς, το Δικαστήριο έχει αποφανθεί ότι το «κοινό», κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 2001/29, αναφέρεται σε έναν απροσδιόριστο αριθμό δυνητικών αποδεκτών, ενώ εξάλλου προϋποθέτει και έναν αρκετά μεγάλο αριθμό προσώπων (βλ., υπό την έννοια αυτή, αποφάσεις της 2ας Ιουνίου 2005, C-89/04, Mediakabel, Συλλογή 2005, σ. I-4891, σκέψη 30· της 14ης Ιουλίου 2005, C-192/04, Lagardère Active Broadcast, Συλλογή 2005, σ. I-7199, σκέψη 31, καθώς και SGAE, προπαρατεθείσα, σκέψεις 37 και 38).

85 Καταρχάς, όσον αφορά τον «απροσδιόριστο» χαρακτήρα του κοινού, το Δικαστήριο υπενθύμισε ότι, σύμφωνα με τον ορισμό της έννοιας «δημόσια μετάδοση (παρουσίαση στο κοινό)» που περιέχεται στο γλωσσάριο του ΠΟΔΙ, το οποίο, αν και δεν έχει υποχρεωτική νομική ισχύ, συμβάλλει ωστόσο στην ερμηνεία της έννοιας του κοινού, η έννοια αυτή αναφέρεται στο «να καθίσταται ένα έργο [...] με κάθε κατάλληλο τρόπο προσιτό στο κοινό γενικά, ήτοι να μην επιφυλάσσεται σε συγκεκριμένα άτομα που ανήκουν σε μια ιδιωτική ομάδα».

86 Εν συνεχεία, όσον αφορά το κριτήριο που αναφέρεται σε έναν «αρκετά μεγάλο αριθμό προσώπων», αυτό σκοπεί να επισημάνει ότι η έννοια του κοινού προϋποθέτει κάποιο ελάχιστο όριο, πράγμα που αποκλείει από την έννοια αυτή έναν εξαιρετικά μικρό, πολλώ δε μάλλον ασήμαντο αριθμό ενδιαφερομένων.

87 Για τον προσδιορισμό του αριθμού αυτού, το Δικαστήριο έχει λάβει υπόψη τα σωρευτικά αποτελέσματα που απορρέουν από τη διάθεση των έργων στους δυνητικούς αποδέκτες (βλ. απόφαση SGAE, προπαρατεθείσα, σκέψη 39). Συναφώς, έχει σημασία όχι μόνον ο αριθμός των προσώπων που έχουν ταυτόχρονα πρόσβαση στο ίδιο έργο, αλλά και ο αριθμός των προσώπων αυτών που έχουν διαδοχικά πρόσβαση σε αυτό.

88 Τρίτον, το Δικαστήριο, με τη σκέψη 204 της προπαρατεθείσας αποφάσεως Football Association Premier League κ.λπ., έκρινε ότι έχει σημασία αν μια παρουσίαση στο κοινό, κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 2001/29, έχει κερδοσκοπικό χαρακτήρα.

89 Τούτο ισχύει κατά μείζονα λόγο προκειμένου περί του δικαιώματος εύλογης αμοιβής που προβλέπεται από το άρθρο 8, παράγραφος 2, της οδηγίας 92/100, λαμβανομένης υπόψη της οικονομικής κατά κύριο λόγο φύσεως του δικαιώματος αυτού.

90 Ειδικότερα, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι η μεσολάβηση του ιδιοκτήτη ξενοδοχειακού συγκροτήματος με σκοπό να δώσει στους πελάτες του πρόσβαση σε μεταδιδόμενο έργο πρέπει να θεωρηθεί ως παροχή πρόσθετης υπηρεσίας η οποία πραγματοποιείται με σκοπό τον προσπορισμό ορισμένου οφέλους, στο μέτρο που η προσφορά της υπηρεσίας αυτής επηρεάζει την ποιοτική κατάσταση του ξενοδοχείου και, επομένως, την τιμή των δωματίων. Ομοίως, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι η εκ μέρους του ιδιοκτήτη καφέ-εστιατορίου μετάδοση ραδιοτηλεοπτικών έργων πραγματοποιείται με σκοπό το κέρδος και μπορεί να έχει αντίκτυπο στον αριθμό των πελατών που θα προσελκύσει το κατάστημα και, εν τέλει, στις εισπράξεις του (βλ., υπό την έννοια αυτή, προπαρατεθείσες αποφάσεις, SGAE, σκέψη 44, καθώς και Football Association Premier League κ.λπ., σκέψη 205).

91 Επομένως συνάγεται ότι το κοινό στο οποίο παρουσιάζεται ορισμένο έργο είναι, αφενός, αυτό στο οποίο απευθύνεται ειδικώς ο χρήστης, αφετέρου, αυτό το οποίο αποδέχεται, με τον έναν ή τον άλλο τρόπο, την παρουσίαση στην οποία αυτός προβαίνει και δεν αποτελεί τυχαίο δέκτη.

92 Βάσει ιδίως των κριτηρίων αυτών πρέπει να εκτιμηθεί αν, σε υπόθεση όπως αυτή της κύριας δίκης, οδοντίατρος ο οποίος μεταδίδει φωνογραφήματα ως μουσική υπόκρουση, παρουσία των ασθενών του, προβαίνει σε πράξη παρουσιάσεως στο κοινό, κατά την έννοια του άρθρου 8, παράγραφος 2, της οδηγίας 92/100.

93 Μολονότι, καταρχήν, εναπόκειται στα εθνικά δικαστήρια, όπως τονίστηκε στη σκέψη 80 της παρούσας αποφάσεως, να ελέγξουν εάν τούτο συμβαίνει σε μια συγκεκριμένη περίπτωση και, στο πλαίσιο αυτό, να προβούν σε οριστικές εκτιμήσεις όσον αφορά τα πραγματικά περιστατικά της υποθέσεως, εντούτοις, όσον αφορά την υπόθεση της κύριας δίκης, διαπιστώνεται ότι το Δικαστήριο διαθέτει όλα τα αναγκαία στοιχεία για να εκτιμήσει αν υφίσταται τέτοια πράξη παρουσιάσεως στο κοινό.

94 Καταρχάς επισημαίνεται ότι, όπως και στις υποθέσεις επί των οποίων εκδόθηκαν οι προπαρατεθείσες αποφάσεις SGAE καθώς και Football Association Premier League κ.λπ., οι ασθενείς οδοντιάτρου, έστω και αν βρίσκονται εντός της ζώνης καλύψεως του σήματος-φορέα των φωνογραφήματων, δεν μπορούν να έχουν πρόσβαση στα φωνογραφήματα παρά μόνο χάρη στην ηθελημένη παρέμβαση του

οδοντίατρο. Επομένως, πρέπει να γίνει δεκτό ότι ο οδοντίατρος παρεμβαίνει ηθελημένα για τη μετάδοση των φωνογραφημάτων αυτών.

95 Όσον αφορά, εν συνεχεία, τους πελάτες οδοντίατρο, όπως αυτός περί του οποίου πρόκειται στην υπόθεση της κύριας δίκης, επισημαίνεται ότι αυτοί συνιστούν κατά κανόνα ένα σύνολο προσώπων του οποίου η σύνθεση έχει σε μεγάλο βαθμό οριστικοποιηθεί και, επομένως, συνιστούν ένα συγκεκριμένο σύνολο δυνητικών αποδεκτών, δεδομένου ότι τα άλλα πρόσωπα δεν έχουν, καταρχήν, πρόσβαση στις υπηρεσίες του τελευταίου. Επομένως, δεν πρόκειται για «κοινό γενικά», σε αντιδιαστολή προς τον ορισμό που δίνεται με τη σκέψη 85 της παρούσας αποφάσεως.

96 Εξάλλου, όσον αφορά τη σημασία, σύμφωνα με τη σκέψη 84 της παρούσας αποφάσεως, του αριθμού των προσώπων στα οποία παρέχεται η δυνατότητα ακρόασης του ίδιου φωνογραφήματος το οποίο μεταδίδει ο οδοντίατρος, πρέπει να γίνει δεκτό ότι, προκειμένου περί των πελατών οδοντίατρο, η ύπαρξη αυτή πλειόνων προσώπων είναι μικρής αν όχι άνευ σημασίας, δεδομένου ότι ο κύκλος των προσώπων που είναι ταυτόχρονα παρόντα στο ιατρείο του είναι, κατά κανόνα, περιορισμένος. Εξάλλου, ακόμη και αν οι πελάτες αυτοί εναλλάσσονται, εντούτοις δεν αμφισβητείται ότι, καθόσον βρίσκονται στο ιατρείο εκ περιτροπής, δεν είναι, κατά κανόνα, αποδέκτες των ίδιων φωνογραφημάτων και δη αυτών που μεταδίδονται μέσω του ραδιοφώνου.

97 Τέλος, δεν αμφισβητείται ότι, σε περίπτωση όπως αυτή της κύριας δίκης, ο οδοντίατρος που μεταδίδει φωνογραφήματα παρουσία των ασθενών του, ως μουσική υπόκρουση, δεν μπορεί εύλογα να αναμένει διεύρυνση της πελατείας του λόγω και μόνον της μεταδόσεως αυτής, ούτε να ζητήσει μεγαλύτερη αμοιβή για τις υπηρεσίες που παρέχει. Επομένως, η εν λόγω μετάδοση δεν μπορεί αυτή καθαυτή να επηρεάσει τα εισοδήματα του εν λόγω οδοντίατρο.

98 Συγκεκριμένα, οι πελάτες οδοντίατρο μεταβαίνουν στο οδοντιατρείο με μοναδικό σκοπό να τύχουν οδοντιατρικής περιθάλψεως, η δε μετάδοση φωνογραφημάτων ουδόλως είναι συμφυής με την παροχή των σχετικών υπηρεσιών. Οι πελάτες αυτοί τυχαίως και ανεξαρτήτως της βουλήσεώς τους αποκτούν πρόσβαση σε ορισμένα φωνογραφήματα, ανάλογα με τη στιγμή της αφίξεώς τους στο οδοντιατρείο και τη διάρκεια της αναμονής τους σε αυτό, καθώς και με τη φύση της παρεχόμενης σε αυτούς περιθάλψεως. Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν μπορεί να συναχθεί ότι η συνήθης πελατεία οδοντίατρο θεωρεί την επίμαχη μετάδοση ως κάτι αναμενόμενο.

99 Κατά συνέπεια, η εν λόγω μετάδοση δεν έχει κερδοσκοπικό χαρακτήρα, αντίθετα προς το κριτήριο που διατυπώνεται στη σκέψη 90 της παρούσας αποφάσεως.

100 Από το σύνολο των προεκτεθέντων προκύπτει ότι οδοντίατρος, όπως αυτός περί του οποίου πρόκειται στην υπόθεση της κύριας δίκης, ο οποίος μεταδίδει δωρεάν φωνογραφήματα, ως μουσική υπόκρουση, από την οποία επωφελούνται οι πελάτες του ανεξαρτήτως της βουλήσεώς τους δεν πραγματοποιεί «παρουσίαση στο κοινό» κατά την έννοια του άρθρου 8, παράγραφος 2, της οδηγίας 92/100.

101 Επομένως, η προϋπόθεση από την οποία το άρθρο 8, παράγραφος 2, της οδηγίας 92/100 εξαρτά την καταβολή δίκαιης αμοιβής εκ μέρους του χρήστη, ήτοι το

να πραγματοποιεί αυτός «παρουσίαση στο κοινό» κατά την έννοια της εν λόγω διατάξεως, δεν πληρούται σε περίπτωση όπως αυτή της κύριας δίκης.

102 Υπό τις συνθήκες αυτές, στο τέταρτο και στο πέμπτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι ο όρος «παρουσίαση στο κοινό», κατά το άρθρο 8, παράγραφος 2, της οδηγίας 92/100, έχει την έννοια ότι δεν καλύπτει τη δωρεάν μετάδοση φωνογραφημάτων εντός ιδιωτικών οδοντιατρείων, όπως αυτό της κύριας δίκης, στο πλαίσιο ασκήσεως ελεύθερου επαγγέλματος, από την οποία επωφελούνται οι πελάτες των οδοντιατρείων ανεξαρτήτως της βουλήσεώς τους. Επομένως, η εν λόγω μετάδοση δεν γεννά δικαίωμα εισπράξεως αμοιβής εκ μέρους των παραγωγών φωνογραφημάτων.

Επί των δικαστικών εξόδων

103 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τρίτο τμήμα) αποφαινεται:

1) **Οι διατάξεις της συμφωνίας για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας στον τομέα του εμπορίου, η οποία αποτελεί το παράρτημα 1Γ της συμφωνίας για την ίδρυση του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ) που υπεγράφη στις 15 Απριλίου 1994 στο Μαρακές και εγκρίθηκε με την απόφαση 94/800/ΕΚ του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 1994, σχετικά με την εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας σύναψη των συμφωνιών που απέρευσαν από τις πολυμερείς διαπραγματεύσεις του Γύρου της Ουρουγουάης (1986-1994), και της συνθήκης του Παγκόσμιου Οργανισμού Διανοητικής Ιδιοκτησίας (ΠΟΔΙ) για τις ερμηνείες, τις εκτελέσεις και τα φωνογραφήματα, της 20ής Δεκεμβρίου 1996, είναι εφαρμοστέες στην έννομη τάξη της Ένωσης.**

Η διεθνής σύμβαση της Ρώμης περί της προστασίας των ερμηνευτών ή εκτελεστών καλλιτεχνών, των παραγωγών φωνογραφημάτων και των οργανισμών ραδιοτηλεόρασης, που υπογράφηκε στη Ρώμη στις 26 Οκτωβρίου 1961, καθόσον δεν αποτελεί μέρος της έννομης τάξης της Ένωσης, δεν είναι εφαρμοστέα εντός αυτής, παράγει όμως έμμεσα αποτελέσματα.

Οι ιδιώτες δεν μπορούν να επικαλεστούν απευθείας την ως άνω σύμβαση ούτε την εν λόγω συμφωνία ή την προπαρατεθείσα συνθήκη.

Η έννοια του όρου «παρουσίαση στο κοινό», που περιλαμβάνεται στις οδηγίες 92/100/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 19ης Νοεμβρίου 1992, σχετικά με το δικαίωμα εκμίσθωσης, το δικαίωμα δανεισμού και ορισμένα δικαιώματα συγγενικά προς την πνευματική ιδιοκτησία στον τομέα των προϊόντων της διανοίας, και 2001/29/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2001, για την εναρμόνιση ορισμένων πτυχών του δικαιώματος του δημιουργού και συγγενικών δικαιωμάτων στην κοινωνία της πληροφορίας, πρέπει να ερμηνεύεται υπό το φως των

αντίστοιχων εννοιών που περιέχονται στην ως άνω σύμβαση, την εν λόγω συμφωνία και την προπαρατεθείσα συνθήκη και κατά τρόπον ώστε να παραμένει σύμφωνη με αυτές, λαμβανομένου επίσης υπόψη του πλαισίου στο οποίο εντάσσονται τέτοιες έννοιες και του σκοπού τον οποίο επιδιώκουν οι συναφείς συμβατικές διατάξεις στον τομέα της πνευματικής ιδιοκτησίας.

2) Ο όρος «παρουσίαση στο κοινό», κατά το άρθρο 8, παράγραφος 2, της οδηγίας 92/100, έχει την έννοια ότι δεν καλύπτει τη δωρεάν μετάδοση φωνογραφημάτων εντός ιδιωτικών οδοντιατρείων, όπως αυτό της κύριας δίκης, στο πλαίσιο ασκήσεως ελεύθερου επαγγέλματος, από την οποία επωφελούνται οι πελάτες των οδοντιατρείων ανεξαρτήτως της βουλήσεώς τους. Επομένως, η εν λόγω μετάδοση δεν γεννά δικαίωμα εισπράξεως αμοιβής εκ μέρους των παραγωγών φωνογραφημάτων.

(υπογραφές)